

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPĂRHIICII ORTODOXE ROMĂNE A ARADULUI

Sfințirea bisericii din Buteni.

Cea mai măreață și mai pompoasă biserică din județul Aradului, biserica ortodoxă română din frunțașă comună Buteni, a fost sfințită și dată destinației sale divine, Duminecă în 10 Noemvrie anul 1929, în cadrul unui praznic evlavios și plin de mare însuflețire.

Actul târnosirei acestui monumental Sion, l'a săvârșit neobositul nostru Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa, care a dat acestor serbări un timbru de mare însuflețire ortodoxă și națională. Pedeparte fiindcă marea comună Buteni, este sediul protopopiatului nostru ortodox, cu trecut glorios pentru legea și limba noastră, iar pede altăparte fiindcă acest orașel este un centru industrial și comercial, cu judecătorie de ocol, cu mulți intelectuali români și apoi aici se găsește și un cuib vechiu al sectarilor baptiști.

Se spune că o frucțiune din ei volesc să facă căință și să se reîntoarcă la biserica mamă, unde s-au rugat părinții și strămoșii lor.

Sfințirea bisericii din Buteni a fost favorată de-o vreme admirabilă de toamnă, cu soare cald. — Deja la oarele 8 dimineața, piața din jurul bisericii a început să se înpopuleze cu o afluență mare de credincioși din loc. Iar stradele laterale revărsau alt public ce sosea din toate satele plasei. Așa că la oarele 8 $\frac{1}{2}$ când s'a efeptuit sfințirea apei, piața din jurul frumoasei biserici, avea un aspect pitoresc. Mândrul nostru port, și bărbătesc și femeiesc de pe valea Deznei și Crișului alb, purtat de băbați, femei și fete sănătoase și rumene la față, ne dădea o înfățișare drăguță, în care diferitele colori se contrastau ca într'un claidescop feeric. Prin forfota de țărani, apărea

silueta preoților și intelectualilor din loc și provincie.

Sfințirea apei o săvârșesc Arhimandriții: P. Morușca și Dr. Iustin Suciu, cu 4 consilieri eparhiali veniți din Arad, protopopul din Buteni și Gurahonț și încă 4 preoți și un diacon.

La oarele 9 fix, dangătul armonios al clopotelor, despică văzduhul și străbate în lung și lat, ducând pe aripile vântului, vestea despre marea biruință a bisericii ortodoxe române.

Ușile biserice se deschid larg, și dinspre sfântul altar apare convoiul preoților îmbrăcați în ornate strălucitoare. Mergem să aducem la noul lăcaș de închinare, pe vrednicul nostru Episcop Grigorie, a cărui față radiază de bucurie, când își vede atâția fil credincioși, veniți să se împărtășească de binecuvântarea S'a arhierescă. Convoiu se pune în mișcare, fanfara corului din loc, întonează un pătrunzător imn religios. P. S. Sa ridică sf. cruce spre binecuvântare, mâinile se ridică cucernic spre semnul sf. cruci și marea de capete se pleacă evlavioase.

Se face încunjurarea mărețului lăcaș, cu cetirea celor 3 sf. evanghelli și miruirea în dreptul Sf. altar și celor 2 strane. Corul condus de vrednicii cântăreți G. Ruja și Bejan cântă frumos: „Încunjuțați popoarele Sionul, Sfinților mucenici,” etc. etc.

După intrarea în sf. biserică P. S. Sa citește ingenunchi cu glas sonor impresionanta rugăciune de sfințire. Se așeză sf. moaște, se spală și îmbracă sf. prestol și se sfințește interiorul bisericii. Apoi se începe Sf. liturgie. Pontifică P. S. Sa Episcopul Grigorie, secundat de Arhimandriții: Morușca și I. Suciu consilierii eparhiali Dr. Gh. Ciuhandu, M. Păcă-

țianu, D. Muscan, I. Georgea și S. Stana, protopopii F. Roxin (Buteni), C. Lazar (Gurahonț), preoții: S. Ștefea prof. de religie în Arad. I. Bodea, I. Cosma din Buteni, Tirla din Slatina, L. Joja din Selegeni, I. Giurgiu din Buhani, I. Marșeu din Micălaca, A. Ionuș din Prunișor, I. Bogdan din Bârsa, V. Drincu din Chisindia, Tămaș din Prăjești și diaconi: C. Moga prof. de religie Oradea Lavru din Arad și I. Lorinț.

Vasta biserică cu două turnuri superbe, cu galerii mari pe ambii părți din partea bărbătească, este arhiplină de creștini. Ni se spune ca nici jumătate din public n'a încăput în biserică. S'a evaluat la 10 000 credincioși. În strane observ pe d. ministru V. Goldiș, Dr. C. Iancu Dr. Micloși adv. din Arad, senatorul Dr. T. Roxin, deputații Dr. T. Popa și M. Cosma, medicul Dr. T. Babuța din Gurahonț, Iosif Moldovan fost inspector Arad, Dr. Coste judecător Arad, primpretorele din Șebii Ștefanică, capitanul Clorogariu. Adv. Dr. Grozda și Dr. Dan din Buteni, A. Cristea, directorul filialei Victoria din loc, revizorul școlar Igrășan directorul școlar Vodă și aproape întreaga preoțime din tractul Buteni. — Galeria de pe perețele drept este ocupată de un frumos buchet de dame și domnișoare din loc și provincie.

Liturgia decurge în mod solemn. Răspunsurile liturgice le cântă în mod fermecător corul mixt „Armonia” din Arad, compus din 100 persoane, condus de abilul profesor A. Lipovan. Aici trebuie să relevăm și prestațiile strălucite ale corului bărbătesc din Buteni, condus cu multă isteține de cântărețul Gavrilă Ruja.

Pe fața palidă a vrednicului protopop Florian Roxin, care și-a zdruncinat sănătatea în ostenele și lupta titanică, ce-a trebuit să ducă: și cu lipsele materiale și cu îndărătnicia unor oameni cari n'au știut să aprecieze intențiile sale nobile — se ivește un zimbet de satisfacție sufletească. Da, marea biserică românească din Buteni s'a ridicat primo loco, prin ostenele și sacrificiile sufletești ale harnicului protopop Florian Roxin, care și-a îngropat o parte din sănătate sub zidurile mărețe ale acestei biserici, neîntrecută în frumsețe. Să fii mângălat părinte protopoape Roxin, că, dacă la ridicarea acestui măreț lăcaș dumnezeesc, ai adus sacrificii asemănătoare cu ale Meșterului Manole, Dumnezeu ți-a ajutat să-ți vezi idealul împlinit, să vezi înălțată în Buteni cea mai frumoasă biserică din județul nostru.

În cursul sf. liturghii P. S. Sa hirotonește într-un preot, pentru comuna Vărfurle, pe tinerul I. Lorinț.

La priceasnă părintele protopop F. Roxin

rostește emoționat în fața P. S. Sale părintelui Episcop care stă în ușa altarului încunjurat de preoțime, următoarea dare de seamă:

Prea Sfințite Părintel

În 28 August 1927 am avut fericirea să Vă avem în mijlocul nostru, când ați sfințit piatra fundamentală așezată la temelie altarului a acestei biserici. Cu acea ocaziune, V'am raportat Prea Sfințel Voastre în biserică veche, în auzul poporului despre starea religioasă, morală și culturală a credincioșilor noștri din Buteni, iar Prea Sfinția Voastră ați binevoit a ne împărtăși atunci sfaturile Părintești la situația de aici.

Cu aceasta ocaziune trebuie să Vă raportez numai despre venitele și speșele împreunate cu edificarea acestei biserici.

I. În Partea venitelor:

1. Banii bisericii din pământul vindut, din fondul de bucate prefăcut în bani, din interese după depuneri, în total. 500.000 Lei.
2. Din vinderea lemnelor cedate bisericii de composesoriatul urbarial. 2.050 000 „
3. Ajutor dela Stat. 350.000 „
4. Ajutor dela județ. 550.000 „
5. Repartizarea asupra poporului. 850.000 „

De tot 4.300 000 Lei.

II. Speșele cu delificarea:

1. Antreprenorului Conrad Richter pentru edificarea zidurilor, turnurilor și acoperirea acestora. 2.005 000 Lei.
2. Prețul cărămizii. 650 000 „
3. Pentru cărămidă de fabrică. 160.000 „
4. Plusul de lucru prestat de antrepr. 135.000 „
5. La licitațiunea II. pentru terminarea edificării 1.350.000 „

De tot 4.300.000 „

Sau spesat deci în numerar 4.300 000 Lei, către care sumă este a se adaoga prețul prestațiunilor făcute (cărăușit) în mod gratuit de credincioși în valoare minimală de 350 000 Lei, deci biserică aceasta costă 4.650.000 Lei.

Sarcina cea mai grea asupra poporului este aruncul de 850 000 Lei care trebuie se încaseze până la 1 Decembrie a. c. Aceasta repartizare a trebuit făcută în locul ajutorului dela Stat și Județ promis, dar neprimit, în sumă de 1.100.000 Lei.

E grea aceasta sarcină între înprejurările de azi, dar cu ajutorul lui Dumnezeu, se va aranja aceasta, pentru că oricâte sunt clevețirile și intrigile dușmănoase, majoritatea poporului de aici e tare în credința, în simțul de dragoste și jertfă către biserică. Acestei majorități le zic cuvintele Apostului Pavel: „Dumnezeu nu este nedrept, să uite facerea voastră de bine.”

De încheiere rog pe Părintele Ceresc, să răsplă-

tească cu binecuvântarea sa cerească pe toți bunii credincioși cari au jertfit timp, muncă și bani cu edificarea acestei biserici, să răsplătească credința și stăruința preoțimii și a intelectualilor din loc, cari cu toți și-au dat concursul lor la înfăptuirea acestui Sion, și să binecuvânteze membrii consiliului parohial, care cu deosebită dragoste de cauză, timp de 3 ani de zile, au jertfit mult timp și au prestat multă osteneală pentru aceasta biserică.

Rog pe Părintele ceresc se binecuvânteze pe dirigătorii Statului și a județului nostru, cari ne-au dat ajutor material, să răsplătească inginerului Ștefan Toht pentru construirea frumosului plan după care s-a edificat și să binecuvânteze pe arhitectul Conrad Richter, antreprenorul care a executat conștient și planul de edificare a acestei biserici.

Mulțumind Prea Sfinției Voastre în numele poporului din aceasta comună pentru osteneala ce ați prestat cu sfințirea acestei biserici, Va rog Prea Sfințite Părinte, că deodată cu sfaturile Părintești, să ne împărtășiți și binecuvântarea Arhierescă.

Să trăiți la mulți ani!

După aceasta P. S. Sa părintele Episcop, cu verva Sa cunoscută rostește o predică amplă și profundă, în care face apologia bisericii noastre românești, arătând superioritatea principiilor ce zac la temelia religiei noastre ortodoxe, față de îngăimările sectarilor, pe cari vremea și vigoarea ortodoxiei noastre, le va spulbera din sufletele rătăcite. După sf. liturgie P. S. Sa împarte anaforă și stropeste mulțimea de credincioși cu apă sfințită. Iar preoțimea împarte poporului broșuri aduse dela Arad, din „Biblioteca Creștinului ortodox.“

La orele 2¹/₂, comuna bisericăscă a oferit P. S. Sale și oaspeților, un banchet, cu 200 tacâmuri, dat în sala școlii confesionale din Buteni.

Mai amintim că societatea intelectuală din Buteni a fost foarte prevenientă și afabilă cu oaspeții sosiți încă din presară la Buteni, pe cari i-a găzduit cu multă dragoste și bunătate. În cursul banchetului s-au rostit mai multe toast bineșimțite.

Cel dintâi vorbește P. S. Sa părintele Episcop Grigorie, care într-o alocuție înălțătoare, aduce omagii și roagă asistență să închine pentru drăguțul nostru Rege Mihai, — a cărui onomastică P. S. Sa a sărbătorit-o la sfințirea bisericii din Păiușeni — și de care biserică și poporul nostru leagă cele mai mari speranțe.

Al doilea a vorbit

Ppul Florian Roxin, pentru Prea Sf. Sa, care nu cunoaște oboseală în râvna Sa de a cerceta lumina și întări în credința strămoșească pe eparchioții săi.

Di Min. Vas. Goldiș, pentru ppul Folr. Roxin,

care timp de aproape 4 ani a dus o luptă formală, spre a vedea realizat scopul pe care și-l-a fixat, de a zidi o biserică monumentală, în parohia fruntașă Buteni.

Astăzi poate fi fericit, căci acest scop pentru care s-a sbruclumă, ba și-a sdruncinat chiar și sănătatea, îl vede înfăptuit și mărețul sion nou, dat spre destinațiunea sa sfântă.

Mihal Cosma adm. ppesc, — în numele dlui prefect Dr. Iustin Marșleu, — închină întru sănătatea protopopului și a poporului drept credincios din Buteni.

Ppul emerit rom. cath. Koleszár, închină pentru bunăînțelegere dintre neamuri și concentrarea lor în iubirea și cinstirea sf. biserici a lui Dumnezeu.

Dr. Aurel Grozda adv. pentru conlucrătorii poporului cari au fost preoții Iuliu Bodea și Ioan Cosma precum și consiliul par. din Buteni.

Dr. Cornel Iancu adv. Arad, în numele Inst. „Victoria“ evocă memoria foștilor protopopi în Buteni reșoși Constantin Gurban și Traian Mager, cari au ținut trează: alipirea către sf. noastră biserică și iubirea de neam, a poporului din Buteni și de pe valea Crișului alb.

Dr. Sabin Dan adv. pentru antreprenorul Richter, care în compoziția cu biserică veche a zidit pe cea momentală, acum sfințită.

Preotul Iuliu Bodea pentru ceilalți conlucrători la înfăptuirea zidirii bisericii din parohie, apoi pentru măestril, cari sub conducerea antreprenorului, au săvârșit lucrările de zidire, scoțind în evidență râvna pictorului, depusă pentru înfrumusețare internă a acestui sion.

În fine Dl. Dr. Sabin Dan adv. mulțumește tuturor acelor cari au conlucrat la mărețul act al sfințirii bisericii lor și cu prezența lor au înălțat acest pasnic mare și însemnat pentru parohia Buteni, așa mulțumește corului „Armonia din Arad, care sub conducerea măestrului Lipovan, a dat răspunsurile corale la sf. liturgie, apoi consiliilor eparhiale și clerului din prejur intelectualilor veniți din Arad și poporului de prin satele învecinate.

După banchet, P. S. Sa a plecat, în uralele neconținute ale mulțimei, cu automobilul spre Arad. Tot așa și unii oaspeți.

Seara corul bisericii din Buteni, a dat un concert bine reușit.

Sfințirea bisericii din PĂIUȘENI. Pregătirile pentru sfințirea bisericii din BUTENI.

În ziua de 8 Noembrie a. c. a avut loc solemnitatea sfințirii bisericii din Păiușeni, iar în 10 Noembrie a. c. a sfințirii bisericii din Buteni.

Păiușeni este o comună icultă între dealuri cu 1250

suflete ort. române; iar Buteniul cu 2500 suflete ort. rom., centrul protopopiatului Buteni.

Pr. Sf. Sa Episcopul *Grigorie* însoțit de consilierul referent Mihail Păcățian și de diaconul Catedralei. Lavru Florea, a plecat dela reședință Joi în 7 Noembrie a. c. la ora 4 după masă cu trenul personal. La ora 7 și 38 am ajuns la gara Șebiş. Aici Pr. Sf. Sa a fost întâmpinat de preotul Iuliu Bodea din Buteni fiind de față mai mulți credincioși în frunte cu domnul avocat Dr. A. Grozda, Dr. S. Dan, dl. Cristea, directorul filialei „Victoria” din Arad și alții.

Am fost conduși la Buteni. Aici Prea Sf. Sa a fost găzduit la dl. avocat dr. A. Grozda; iar părintele protopop Florian Roxin a dat o cină în onoarea Pr. Sf. Sale.

Vineri dimineața în 8 Noembrie a. c. la ora 8 și jumătate am plecat la Păușeni însoțit de D-nii avocați Dr. A. Grozda și Dr. S. Dan, cari ni-au pus la dispoziție și caii și trăsurile lor.

Regiuni frumoase; însă toamna târziu și în timp de ploaie, nu e tocmai plăcut să călătorești cu trăsura pe drumurile acestea.

Și de o parte și de alta, dealuri înalte și în vârful dealurilor grupuri de câte două trei case. Și acești oameni stau liniștiți în vârful dealurilor la marginea pădurilor și nu-și tem „bogățiile” de hoți.

La ora 9 și jumătate am ajuns la Păușeni. După îmbrăcarea cu toate ornatele, imediat s'a început solemnitatea sfințirii bisericii. A oficiat Prea Sf. Sa Episcopul Grigorie asistat de cons. referent Mihail Păcățian, de preoții Iuliu Bodea, Vasile Drincu, L. Aconi, ieromonahul Corpas Pahomie și de diaconul Lavru Florea.

Răspunsurile la serviciul divin au fost date de corul din Chișindia.

Cu acest prilej, Pr. Sf. Sa a hirotonit diacon pe candidatul de preoție Ion Lorinț pentru parohia Ciuci (Vărfurile).

La sfârșitul sfintei liturghii, Pr. Sf. Sa a ținut o înălțătoare predică despre biserică și datorințele omului față de biserică laudând zelul și jertfa credincioșilor, cari pe lângă toată sărăcia lor au ținut să ridice un nou locaș dumnezeiesc.

După încheierea serviciului religios, s'au împărțit broșuri între credincioși.

Masa am luat-o în sala de învățământ care e zidită în vârful dealului. Unii dintre noi — urcând dealul și lunecând în tină — au mai făcut și mătăni. Până am ajuns în vârful dealului, ne-a trecut pofta de mâncare.

Dela Păușeni am întors la Buteni. Vineri seara în 8 Noembrie a. c. părintele Ioan Cosma a dat o cină în onoarea Pr. Sf. Sale; iar sâmbătă la amiază, D-l Avocat Dr. A. Grozda a dat un prânz.

Sâmbătă în 9 Noembrie a. c. înainte de masă, Pr. Sf. Sa s'a întreținut cu câțiva bapțiști din Buteni. Din răspunsurile lor s'a constatat că Sf. Scriptură li-se

explică greșit și tendențios cu scopul vădit de a distruge blocul sufletesc al ortodoxiei și de a înhăma sufletele rătăcite și inconștiente la carul intereselor străine de sufletul și de aspirațiile Neamului românesc.

Recunosc și el că contra preoților de astăzi nu au nici o plângere. Ei au trecut la bapțiști înainte cu 30—36 ani, — afirmativ — din cauza unor neînțelegeri avute cu preoții de pe acele vremuri.

Se poate — însă nu e mai puțin adevărat că aceste neînțelegeri au fost alimentate sistematic de Administrația ungurească, iar bapțișmul s'a introdus prin predicatorii unguri veniți din Budapesta, — atunci când Biserica noastră ortodoxă română ducea o aprigă luptă cu deținătorii puterii de Stat maghiar pentru apărarea sufletului românesc și a limbii române prin școala confesională apelând la jertfa materială a poporului. E cert și dovedit, că bapțișmul în părțile acestea s'a introdus cu tendințe politice ca să despartă poporul de preoție, care lupta pentru drepturile poporului român și suferea temniță.

Singuri bapțiștii recunosc astăzi că nu e bine ca poporul român să fie împărțit în mai multe biserici. Nu este eschis — zic ei — ca iarăși să fim la o altă cum am fost, la o singură biserică.

Bapțiștii au sfârșit prin a promite Prea Sf. Sale că vor veni și ei la actul sfințirii bisericii noastre...

La ora 12 s'au prezentat la Pr. Sf. Sa spre a exprima omagiile lor, reprezentanții bisericii rom. catolice din loc în frunte cu parohul lor, și magistratura în frunte cu președintele lor.

Seara la ora 5 $\frac{1}{2}$ Pr. Sf. Sa a oficiat în biserica veche, slujba vecerniei mici asistat de arhimandriții Policarp Morușca și Dr. Iustin I. Suci, de consilierul referent Mihail Păcățian protopopul Florian Roxin de preoții Iuliu Bogdan și Ioan Cosma și diaconul Lavru Florea.

Biserica arhiplină de credincioși. O atmosferă adânc religioasă a învăluit sufletele celor de față. Mulți au lăcrimat de emoție, când au auzit rostindu-se ecteniele pentru cei răposați.

Părintele protopop Florian Roxin a ținut o impresionantă predică, Serviciul religios s'a încheiat cu cuvântarea magistrală a Prea Sf. Sale care a electrizat tot poporul. Prea Sf. Sa distinge pe părintele Ioan Cosma în fața poporului cu brâu roșu spre marea bucurie a poporului.

Au fost clipe de adâncă înduioșare când am început să ieșim din vechea biserică.

Poporul — bărbați și femei — cu lumânări, tineri cu torțe aprinse. Preoții slujitori cu sf. potir, disc antimis, evanghelle, cruce, chivot, steșnice etc. Școlarii duc ripizile, 4 bărbați baldachinul, alți tineri praporii. Se începe procesiunea la biserica nouă între sunetele clopotelor și cântărilor bisericesti, cari la început când am ieșit din vechea biserică ni se păreau jalnice; dar

În măsura cum ne apropiam de biserica nouă, par'că sunetul clopotelor și cântările bisericești s'ar fi schimbat spre bucurie.

Pe unde am trecut cu procesiunea, în toate fereștrele ardeau lumânări ca în ziua de Paști. A fost o procesiune impozantă și adânc impresionantă mai ales că s'a făcut în timpul când se învâluia ziua cu noaptea.

La ora 7 seara s'a început slujba vecerniei mari cu priveghere după tipicul Rusaiilor. I. P. C. Sa arhimandritul Pollicarp Morușca a ținut o frumoasă predică pregătind poporul pentru solemnitatea actului sfințirii bisericii.

Biserica a fost ticsită de credincioși.

După încheierea serviciului divin, părintele Iuliu Bodea a dat o cină în onoarea Prea Sf. Sale și a oaspeților.

O convenire colegială.

După ce de cu bună vreme s'au făcut pașii de lipsă și informativi, absolvenții sfintei Teologii din anul școlar 1891/1892 au convenit în Arad în ziua de 31 Octomvrie 1929.

Acești absolvenți, cari înainte de aceasta cu 40 de ani s'au înscris în teologie și pre carea o au absolvit înainte de aceasta cu 37 ani, erau de toți 28. În decursul celor 37 ani au trecut la celea veșnice 14, adecă chiar jumătate. Dintre cei 14 rămași în viață au ascultat frățeasca chemare și s'au prezentat la convenirea din 31 Octomvrie a. c. următorii: Silviu Bichicean paroh în Nerău, Ioan Stana paroh în Comlăuș, Iuliu Bodea paroh în Buteni, Vasilie Chirilă paroh în Tilecuș, Ioan Popovicu paroh în Sănnicolaul mare, Valeriu Cristea paroh în Zimbru, Ioan Papp protopop militar în Topa de sus, Corneliu Foltu paroh în Feneris, Petru Papp paroh și adm protopopesc în Tileagd și Alexandru Popovicu paroh în Târgoviștea, jud Severin. De tot deci 10.

Conform programului staverit de mai înainte, am sosit cu toții în preșeară descinzând la hotelul „Cornul vânătorului”, a cărui proprietar român și bun creștin Ioan Brata, ne-a pus la dispoziție cele mai bune camere și cu reducere. În restaurantul acelu hotel am luat cina, intrunindu-ne la o seară de cunoștință. Da, a fost seară de cunoștință, căci mulți nevăzându-ne de 37 ani, a fost lipsă să ne recomandăm spre a ne recunoaște. Ce nu face timpul! Eram tineri, vioi și viguroși și azi toți suntem încărungiți și mulți fericiți bunici. Dragostea frățească ne călăuzia vorba noastră, spre a afla cât mai mult posibil dela toți despre scurgerea celor 37 ani trecuți. Amintirile timpului petrecut împreună pe băncile școliei, ne descreșeau frunțile și scormoneau amintiri plăcute. La aceasta masă comună venise și prietenul stimat de noi toți, Traian Terebent paroh în Galșa, carele absolvă la un an după noi.

După odihna de noapte, în 31 Octomvrie, în corpore ne-am prezentat în sfânta catedrală, unde urmând Samarineanului „de alt neam”, am dat slavă lui Dumnezeu. (Luca 17 v. 12—19) Un sobor de 5 preoți mulțumesc cerescului Părinte pentru toate darurile vărsate cu prisosință asupra noastră, cerând și pre mai departe ajutorul Lui. Apoi amăsurat porunca Apostolului Pavel: „Aduceți-vă aminte de mai marii voștri, cari v'au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu...” (Evrei 13 v. 7), un sobor tot de 5 preoți au celebrat un parastas pentru odihna sufletului repositărilor noștri profesori și colegi.

În sala festivă a Academiei teologice ne întâmpină Preacucernicul rector Domnul Dr. Teodor Botiș, însoțit de Preacucernicii Domni profesori: Dr. Simion Șiclovan, Dr. Gheorghe Popovicu și Vintilă Popescu. După prezentări, colegul nostru Silviu Bichicean salută pre conducătorii actuali ai Academiei, mulțumindu-le pentru dragostea cu carea ne-au întâmpinat azi, când ne-am adunat în acel izvor de lumină, dela carele și noi ne-am aprins candelile noastre pre vremuri. Mulțumește Preacucernicul rector, amintind cu vie plăcere de mărețele fapte ale anului 1892 pre cari le-au săvârșit teologii de atunci, pentru a apăra acest focar de lumină a neamului, mult dujmănit de opresorii noștri milenari. La invitarea simpaticului profesor Dr. Simion Șiclovan trecem și vizităm cursul al III-lea al Academiei.

Reintorși în sala festivă, colegul Ioan Popovicu cetește datele cu privire la fiicarele din noi și despre familiile noastre. Decidem, ca pentru anul 1932, cei ce vom avea ajutorul lui Dumnezeu a trăi încă, să convenim din nou, fiind în anul acela 40 de ani dela absolvire.

Trecem apoi la Venerabilul Consiliu pentru a ne prezenta P. S. Sale Domnului Episcop spre a le prezenta omagiile și devotamentul nostru. În absența P. S Sale ne primește Preacucernicul consilier referent al secției bisericești Mihai Păcățian.

După ce ne-am fotografiat și luat masa iarăș împreună cu un salut cald „la revedere în 1932” ne-am împrășiat fiicarele la ale sale.

Unul din cei de față.

Basarabia.

E noapte târzie și noi cu florii dragostei și al curiozității trecem Prutul năvalnic în Basarabia în acea parte de pământ românesc, care mai mult de o sută de ani a trăit sub apăsarea unui Imperiu puternic și care pe lângă toate bogățiile lui mari și întinse mai râvnea și la puținul nostru avut la limba, moșia portul și datinile noastre.

I se părea marelui Imperiu rusesc, care muncea cu mijloace inofensive la suprafață, dar dușmănoase în fond, că cere puțin fraților noștri din Basarabia când rupea copcile după copcile sufletească, cari li lega de frații lor ceilalți dela Nistru și până la Tisa, și mare.

Dar minune mare, pe lângă planurile omenești acționa tot mereu și puterea lui Dumnezeu, care vrea ca frații de o limbă de un sânge și de o lege să nu se uite ci să-se caute tot mereu, oricât i-ar fi depărtat timpul și hotarele.

Și cum să nu ne fie fost mare bucuria, când ne-am găsit, când ne am îmbrățășat nu ca frați cari s'au uitat unii pe alții ci ca niște frați cari pururea ne-am purtat unii pe alții în suflet.

Congresul misionarilor din zilele de 6, 7, și 8, Octomvrie a. c. ținut în Chișinăul Basarabiei și al nostru ne-a dovedit cu prisosință că românii ori unde ar fi împrășiați pe largul pământului sunt un trup și un suflet.

Preoții români din toate colțurile țării au pus în Chișinău silință lângă silință suflet lângă suflet ca să închege cât mai puternic opera de înălțare a acestui neam prin cel mai ales și mai potrivit mijloc, care este credința străbună.

Am văzut și am auzit, că sufletele Basarabenilor vor să stele în fruntea mișcării de a ferici și a înălța neamul prin credință.

Graiul cel mai iubit și mai înțeles în Basarabia este graiul credinței. Și prin care alt grai ai putea să intri în sufletul fraților din Basarabia cu preoții lor cucernici cu bisericile lor prea frumoase și cu icoana Maicei Domnului în toate salele publice și în locuințele private decât prin graiul credinții?

Că ce a fost credința străbună pentru acești frați ai noștri o înțelegi mai bine când stai uimit și privești cum arde candela de maestos și de învitat la rugăciune, la chipul Maicei Domnului în vestibulul hotelului unde au ocaziunea să se închine drumeții veniți cât de departe.

Pentru noi cari am trăit în alte împrejurări este lucru de mirat cum de călătorul din Basarabia duce cu sine pe tot intensul călătoriei sale icoana lui Hristos și a Maicei lui sfinte ca să-se roage.

Da, vor spune cetitorii poate că frații noștri de aici vor fi văzut pe la străini aceste obiecturi. Oh nui tot se poate împrumuta numai evlavie nu, fiindcă aceasta evlavie nici când nu poate fi lucru extern, ci trebuie să-și albe isvorul acolo, în adâncul sufletului. Credința puternică, credința nefățărită i-a susținut în vremuri grele pe frații noștri Basarabeni și tot această credință ni l-a dat nouă țarăși.

Când I. P. S. Sa părintele Metropolit Gurie ne invită în Basarabia să învățăm evlavie a spus un mare adevăr. Cine să îndoește de acest lucru nu are decât să aziste la o sfântă liturghie din catedrala Chișinăului ori la mănăstirea Nou-Neamț de lângă Tighina.

Nu melodiile corurilor din Basarabia, nu bogăția și frumseța vestimentelor bisericesti sunt mijloacele cari te înflorează, ci evlavie care planează peste coruri și peste slujbele Dumnezeesti.

Când intri pe pragul catedralei din Chișinău te fascinează tabloul splendid zugrăvit pe fondul Sf-tului Altar. Un pictor de întâia mână a fermecat pe păreți Nașterea Domnului Isus Hristos, începutul Mântuirii noastre. Mai rar poți vedea un efect admirabil cu mijloace puține. Maica Domnului e redată așa de imaterial cu extremitățile nuanțelor de roz și albastru. Poleiul stelei dela Vifleem face fiecare pai din lesie, unde zace pruncul sfânt, un fir de aur. Steaua de sus se perde ca să vezi efectul ei în peșteră.

Aci e pusă cu mâna neîntrecută de artist lumina cea cerească pogorâtă pe pământ care dă un aer de sfințenie Maicei sfinte, lui Iosif și păstorilor. Acest tablou nespuse de frumos îl completează trilarile clo-

potelor neobicinuite pentru noi și solemnitatea adevărat religioasă a sfințelor slujbe.

Părintele metropolit Gurie, care și-a făcut școala creștină în atmosfera aspră a unei mănăstiri este mai presus de toate un părinte adevărat. Cuvintele lui nu sunt căutate, nu sunt mestesugite, ci pur și simplu creștine, cari pătrund în suflet repede și fac bine, liniștesc și conving.

Nu putem uita nici pe înalții preoți cari îl încunjură și îl ajută la răspândirea atmosferei creștinești.

În frunte cu blândul și cucernicul episcop P. S. S. Dionisie Tigheneanu un corp venerabil de preoți și călugărițe fac să te simți bine în apropierea Domnului.

Nu putem uita nici puternica școală eparhială unde sub conducerea unei doamne directoare plină de avânt creștinesc în suflet se pregătesc femeile intelectuale ale Basarabiei. Și aici nu dimensiunile de cetate medievală a școlii ne ating plăcut ci evlavie creștină care o aflăm în toate orânduile școlii.

Trenul ne aduce îndărăpt dela Nistru și Prut și noi toți credem că ne-am întors înapoi cu impresia că biserică și preoții din Basarabia au ceva din duhul profesilor T. V. cari aveau o credință neclătibilă că puterile sufletului îndreptate în spre Dumnezeu pot aduce la fericire și la mântuire.

Dr. Ștefan Cloroianu
protopop

Copilul dela țară și graiul său

Azi, când țăranul român e chemat să joace un rol important în viața socială, se pretinde ca sufletul omului, deci a copilului dela țară, să fie studiat cu toată temeinicia.

În Franța și Germania s'a impus cu multă vigoare atențiunii publice, problema școlii rurale.

În aceste state s'a observat deosebirile isbitoare dintre sufletul țăranului, al copilului rural și a celui dela oraș.

La noi problema școlii rurale și a copilului de țară s'a privit numai în general, iar diferența dintre copilul rural și cel urban s'a neglijat complet. Ar fi dorit ca la copilul rural, cercetările în domeniul psihologiei să ia avânt mai mare.

Comparat copilul rural cu cel urban are o situație inferioară față de copilul urban. Nici nu e mirare pentru că la oraș de ex. industria comerțul, fabricile, școlile etc. pun pe oameni în contact des unul cu altul, având privilegiul a discuta și a se cultiva. Abstrăgând dela aceasta copilul dela țară nu găsește la casa părintească, reviste, cărți și ziare etc. Nu dispune de cinematografe, teatre, afișe etc. care să-l ocazioneze cât de mică lectură.

E adevărat însă că copilul rural deși n'a văzut multe lucruri, ca și copilul urban, dar ceea ce a văzut a văzut precis și clar. Pe lângă mijloacele de dezvoltare a limbajului ce le are dacă casele culturale rurale vor fi prevăzute cu biblioteci: în care se afle cărți potrivite capacității și înțelgerii celor dela țară desvotarea limbajului copilului, respective a țăranului, se va observa în mod simțitor. La sate singurii propagatori ai culturii, sunt preoții și învățătorii. Cei chemați cu siguranță vor avea la inimă acest interes de mare importanță.

Învățătorii și Preoții mai tînări, vor avea în vedere că pregătirea culturii, care să dea nota specifică neamului nostru, se face la țară; pentru că este de știut că de mîna conducătorului poporului, să culeg bobli aleși pentru însămnănțări noul din care se frămîntă pâinea albă a unui neam.

INFORMAȚIUNI

Republica evreească din Rusia. Corespondentul lui „Chicago Tribune” a vizitat regiunea evreească din gubernia Cherson, cunoscută și sub numele de „Republica Evreească”, și a publicat unele știri interesante despre viața evreilor așezați pe pămîntul ce li s'a dat în această regiune. Conform acestor știri, Republica Evreească cuprinde 42 state, dintre cari 8 sunt mixte. În total trăesc în aceste state 15,500 de locuitori dintre cari 80 la sută evrei și 20 la sută germani și ucraineni; ultimii sunt numiți în „republica evreească” naționalități minoritare. Administrația acestei regiuni a fost încredințată organului Reispolkon (comitet executiv regional), care se compune din comuniști evrei. Limba oficială este evreească. Copiii germanilor și ai ucrainilor trebuie să frecventeze școlile evreești și vorbesc evreește. Numele satelor din această regiune sunt evreești.

Adăpost românesc pe malul Iordanului. Malca Proșira, o călugăriță cucernică originară din comuna Reșinari a construit o frumoasă casă la Ierihon, pe malul Iordanului, pentru adăpostirea pelerinilor români. Casa e înconjurată de o grădină frumoasă, plină cu pomi roditori. După moartea cucernicei călugărițe, casa va trece în proprietatea statului român.

Nu haina face pe om. Generalul grec Philopomen era viteaz și foarte priceput, umbra însă îmbrăcat ca cel din urmă soldat, așa că nimeni nu visa că e vestitul general neînfrînt în războaie.

Odată fu poftit de un mare bogătaş la masă. El merse — cum se cădea — cu câteva minute mai înainte de ceasul mesei și nu găsi acasă decât pe soția bogătaşului, care robotia și zoră gătita bucate-

lor pentru viteazul general; dar nu mai avea lemne tăiate, căci li se gătase tocmai atunci.

De abia sosi generalul și gazda, socodind că e vreun simplu soldat trimis să vestească sosirea viteazului oaspe, li trimite în grabă să-l taie ceva lemne.

Generalul fără să stea o clipă la îndolală, puse mîna pe secure și începu să taie tacticos lemne.

Iată că sosește bogătaşul stăpîn al casei.

E ușor de închipuit ce rușinat s'a simțit bietul om din cauza faptelor grăbite și nechibzuite a soției sale, care nu știuse pe cine pune la o asemenea corvoadă. Bogatul sare în grabă, ia securea generalului din mîna și-i roagă de iertare.

— Nu e nimic — răspuse generalul, am făcut puțină gimnastică și acum mi-a venit poftă de mîncare.

Vaci Tauri și copil de școală. — Din Satmare ni-se scrie că liceul de acolo a încăput pe mîna unui domn care poartă numele „Széles”. Se zice că ar fi român. Ce fel de român poate fi, li arată însuși numele. Acestul domn „Széles” de când e în Satmare, pe lângă că face negustorie de lapte, unt și porci, cu un popă papistaș — Uerman — a introdus și o nouă rînduială în creșterea elevilor. Anume: a trîntit în curtea liceului un grajd, pentru vre-o 10 vaci și tauri, cărora le dă drumul și apoi să vezi întreceri de fugă, între tauri, vaci și elevi. Adevărată școală de „toreadori”.

Albinele opresc trenurile. Aceasta s'a întîmplat lângă Carlovatz (Jugoslavia), unde cu ocazia unei ciocniri de trenuri, s'a spart un butol cu miere de albine, ce a curs pe șine. Muncitorii dela drumul de fer au vrut să curețe linia, dar albinele dintr'o stupărie apropiată au năvălit pe ei și li-a alungat, căci ele voiau să strîngă mierea vărsată. Din această pricină șeful de stație a oprit trenurile pînă seara, când albinele au plecat singure la culcare.

Rochiile scurte: De multeori s'a atras atenția prin această gazetă ca Doamnele și Domnișoarele învățătoare să nu mai apară în fața populației și a copiilor cu rochiile scurte și bluze fără mâneci.

Toate aceste au fost în zadar! Ordinele date de către organele superioare ale învățămîntului cu privire la aceasta s'au trecut la dosarul ultării.

N'ar fi nimerit ca chiar onor. Minister pe cale de lege să oprească cu desăvîrșire, purtarea rochiilor scurte? Poate s'ar face o lege ca să le oblige a avea uniforme — precum au funcționarele dela P. T. T. și C. F. R.

Pentru bunul mers al școlii, e nevoie de un corp didactic de elită, care să-și dea singur seama de importanța sentimentului moral și să reacționeze, acolo unde organele școlare nu iau nici o măsură spre îndreptare.

O femeie care a născut 30 de copii. Într-o comună engleză nu departe de Londra soția unui încrețitor cu numele William Robinson, a dat mai zilele trecute naștere la al 30-lea copil. Sporulca femeie a avut toți acești copii cu un singur bărbat, căci n'a fost măritată decât o singură dată.

Au afurisit! Preoții romano-catolici din Mercurea Ciucului au afurisit pe părinții cari își vor da copiii la școala românească de Stat.

Francmasonii. — Țăranii noștri nu știu ce înseamnă acest cuvânt. Le-o spunem noi. Francmasonii sunt o seamă de oameni dușmani ai Ideii naționale și dușmani ai bisericii naționale. Ei sunt o sectă, un fel de „pocăiți,” cari s'au lăpădat de tot cecece înseamnă naționalism și s'au întovărășit cu străinii. Scopul lor este să se șteargă toate granițele și toată lumea să aibă o singură stăpânire, a francmasonilor. Societatea lor e asemenea societăților de sectari.

Concurs.

Conform rezoluției Venerabilului Consiliu eparhial de sub No. 6264/1929. prin aceasta se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial Biserica și Școala, pentru îndeplinirea parohiei de clasa II-a din comuna Musca, devenită vacantă prin strămutarea parohului Valer Popovici, pe lângă următoarele venituri:

1. Sesiunea parohială în estenziunea ei de astăzi. 2. Un intravilan parohial. 3. Patru pepeniște. 4. Două cânepiște. 5. Stolele și birul legal. 6. Casă parohială, ca instalație de lumină electrică și supraedificate. 7. Întregirea dotației preoțești dela stat.

Alegându-l preot are să solvească toate dările publice după întreg beneficiul. Este îndatorat a catehiza la școalele primare din comună, fără alta remunerațiune, precum și a predica în sf. Biserică, totdeauna, când servește.

Dela reflectanți se cere cvalificațiune pentru parohii de clasa a doua.

Rogările de concurs însoțite cu documentele prescrise și atestat despre serviciul de până aci, adresate Consiliului parohial ort. rom. din Musca, sunt a se trimite în termenul concursual oficiului protopopesco ort. rom. din Șiria.

Reflectanții sunt datori, pe lângă strictă observare a §-ului 33 din Regulamentul pentru parohii, a se prezenta în sf. Biserică din Musca, spre a-și arăta dexteritatea omiletică și rituală. Cel din altă eparhie, numai cu consenzul Prea Sfinției Sale Domnului Episcop eparhial pot concura

Dat din ședința Consiliului parohial ort. rom. din Musca, ținută la 3 Noemvrie 1929.

ss Emil Căpitan adm. par. ss Gheorghe Muntean preș. consiliului parohial notarul consiliului parohial în înțelegere cu ss Mihail Lucea protopop.

1-3

—□—

Conform rezoluției Ven. Consiliu eparhial Nr. 6343/1929 pentru îndeplinirea postului de paroh la parohia II-a din Ineu devenită vacantă prin trecerea Păr. I. Cociuban în Eparhia Clujului, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela apariția primă a acestei publicări în organul oficial al Eparhiei: „Biserica și Școala” cu următoarele condițiuni:

Parohia e de clasa I-a.

Are ca venituri:

1. Uzufuctul sesiei parohiale de 32 jug. pământ arabil.

2. Dobânzile capitalului realizat prin vinderea grădinel preoțești:

3. Stolele legale.

4. Birul legal.

5. Dotația dela stat pentru care parohia nu garantează. Casă parohială nu este. Toate impozitele de pe întreg venitul preoțesc le va suporta cel ales. Va predica în toate Duminecile și sărbătorile când va fi de serviciu. Va catehiza la școalele primare din loc fără altă remunerație.

Recurenții, cu prealabilă știre a administratorului protopopesco Mihail Cosma paroh în Răpsig, se vor prezenta în vre-o Duminică sau serbătoare în sf. Biserică din Ineu, jud. Arad, pentru a-și arăta dexteritatea în rituale și oratorie.

Cererile însoțite cu actele justificative, adresate Consiliului parohial din Ineu, se vor înainta în termen concursual administratorului protopopesco Mihail Cosma în Răpsig.

Recurenții din altă Eparhie vor alătura la cererea de concurs actul de învoire din partea Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop eparhial.

Consiliul parohial ort. rom. Ineu.

În înțelegere cu P. C. P.

(L. .)

(ss) Mihail Cosma
adm. protopopesco

1-3

—□—

Citiți și răspândiți

„Biserica și Școala”

Redactor responsabil: SIMION STANA.